

Beslut om att lämna synpunkter inom samrådet för utökad tillstånd till bergtäkt vid Gillinge i Vallentuna kommun

Sammanfattning

Veidekke Industri AB planerar att söka tillstånd till utökad verksamhet vid Gillinge bergtäkt i Vallentuna kommun och genomför ett samråd inför ansökan i syfte att informera om planerad verksamhet och inhämta synpunkter. Den planerade verksamheten är en utökning av befintlig verksamhet med tillstånd till år 2034, och avser bland annat större uttag av berg och ökade mängder för masshantering med en planerad verksamhetstid om 30 år.

Beslutsförslag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar miljö- och hälsoskyddsavdelningens bedömning och synpunkter som sitt och överlämnar det till Veidekke Industri AB.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 16 februari 2024 tagit emot information om samråd enligt miljöbalken och Sevesolagstiftningen inför ansökan om utökad tillstånd i Gillinge bergtäkt på fastigheten Össeby-Väsby 3:1 i Vallentuna kommun. Veidekke Industri AB är verksamhetsutövare. Syftet med samrådet är att informera om den planerade verksamheten och inhämta synpunkter innan ansökan lämnas in. Det som förs fram i samrådet utför underlag för bedömning av utredningsbehov och avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning.

Ansökan om tillstånd omfattar både miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken och tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Tillstånd till vattenverksamhet beslutas av mark- och miljödomstolen som därmed kommer att hantera även ansökan om miljöfarlig verksamhet. Enligt nuvarande tidplan har sökanden för avsikt att lämna in ansökan till mark- och miljödomstolen runt årsskiftet 2024-2025.

Verksamhet med bergtäkt och krossverksamhet har bedrivits på platsen sedan 2007. Nuvarande tillstånd gäller fram till och med 2034. Den planerade verksamheten enligt samrådet avser en verksamhetstid om 30 år. Nuvarande verksamhet omfattar bergtäkt, krossning och sortering, masshantering, betong- och asfalttillvekning samt vattenverksamhet för bortledning av grundvatten och avsänkning av grundvattennivån. Den planerade verksamheten omfattar tillkommande

verksamheter i form av tillverkning av anläggningsjord, återvinning av massor genom jordtvätt, återvinning av trädgårdsavfall, behandling av sulfidhaltiga massor, deponering av inert avfall samt lägesjustering av dike.

Planerad utökning av verksamhetsområdet kommer att ske mot öster och söder. Det befintliga verksamhetsområdet uppgår till 496 000 m² och det planerade verksamhetsområdet kommer att uppgå till 980 000 m², vilket är utökning med 484 000 m² som i nuläget består av skogsmark. Verksamhetsområdet är beläget cirka 500 m från Stava i Österåkers kommun.

Stava fastighetsförening och Stava samfällighetsförening har i skrivelse daterad 21 mars 2024 lämnat synpunkter till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har tagit del av synpunkterna och informerat om att föreningarna behöver lämna sina synpunkter själva inom ramen för samrådet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar synpunkter på den planerade verksamheten baserat på bedömningar och risker inom de områden som ingår i nämndens tillsynsansvar. Österåkers kommun kan komma att lämna ytterligare synpunkter avseende strategisk planering och långsiktig planering för markanvändning, trafikförhållanden och regionala förhållanden.

Avdelningens bedömning och synpunkter

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har tagit del av och granskat samrådsunderlaget. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen bedömer att ytterligare utredningar och undersökningar behövs innan det är möjligt att ta ställning till om den planerade verksamheten kan utföras utan negativa effekter på naturmiljön och risk för olägenhet för människors hälsa och miljön. Utredningar och undersökningar bör tas fram som visar nuvarande situation, konsekvenser av den planerade verksamheten, förslag på skyddsåtgärder och kontrollprogram i enlighet med de synpunkter som förs fram nedan.

Grundvatten och vattenförbrukning

Den planerade verksamheten omfattar sprängning och uttag av berg under grundvattennivån samt även uttag av grundvatten som förbrukas vid betongtillverkningen och vid den planerade jordtvätten. Brytning under grundvattennivån innebär behov av länshållning. Brytning planeras till 40 m.ö.h. och länshållning innebär att grundvattnet avsänks till 38 m.ö.h. En hydrogeologisk utredning har utförts som visar att avsänkningen kan komma att påverka ett influensområde på upp till 90 m utanför verksamhetsområdet.

I Stava sker vattenförsörjningen med enskilda dricksvattenbrunnar och det är av största vikt att tillgången eller kvaliteten på grundvatten inte påverkas negativt av den planerade utökningen av verksamheten. Inom ramen för ansökan behöver en utredning tas fram som visar vilken påverkan den planerade verksamheten kan komma att få avseende tillgång på grundvatten och grundvattnets kvalitet i Stava. Vid behov behöver även förslag på skyddsåtgärder och begränsningar redovisas i syfte att vattenförsörjningen i Stava inte äventyras. Inom ramen för egenkontrollen bör påverkan på grundvattnets tillgång och kvalitet i Stava övervakas.

Vatten

Det utökade verksamhetsområdet ligger inom avrinningsområdet till Ullnasjön men även Garnsvikens avrinningsområde berörs av den totala verksamhetsytan.

Dagvatten som uppkommer inom verksamhetsområdet kommer att pumpas till sedimentationsdammar för rening som ligger i den norra delen av verksamhetsområdet. Därefter leds vattnet till en översilningsyta med diken som avleder vattnet norrut till diken som leder mot vattenförekomsten Garnsviken. Mot bakgrund av risken för föroreningar bör utgående halter av föroreningar utredas och förslag på försiktighetsåtgärder tas fram. För att säkerställa att miljö kvalitetsnormen för ytvatten i Garnsviken inte påverkas negativt bör egenkontrollen omfatta kontroller och provtagningar av vattenkvaliteten vid utloppet från verksamhetsområdet samt nedström av vattnet i dike innan utlopp i Garnsviken. Förslag på kontrollprogram med placering av provpunkter och analysparametrar bör tas fram och redovisas i ansökan.

Buller

Det finns en risk för buller från skutning och krossning som kan påverka boende i Stava. Både de högre ljuden från skutknackning och de lägre ihållande ljuden från krossning kan komma att påverka boendemiljön i Stava och medföra risk för olägenhet. Mot bakgrund av de risker för störning som föreligger med den typ av buller som verksamheten alstrar bör begränsningsvärdet för buller vara lägre än de generella riktvärdena för buller från industriell verksamhet. Tiderna för när skutning, krossning och annan bullrande verksamhet får bedrivas behöver begränsas för att minska risken för olägenhet på grund av buller i Stava. Verksamhet tidig morgon, kvällar och nattetid bör särskilt utredas och begränsas. Sommartid bör tiderna begränsas ytterligare och ett uppehåll för bullrande verksamhet bör införas under högsommaren. Buller från krossning kan variera beroende på vindstyrka och vindriktning. Inom ramen för ansökan bör en bullerutredning tas fram som visar nuvarande och tillkommande buller, risk för höga ljudnivåer och förslag på skyddsåtgärder. Bästa möjliga teknik bör användas. Kross- och sorteringsverk bör vara utrustade med dämpande materialbeläggning i tippfickor i syfte att minska uppkomst och spridning av buller.

Naturvärden och grönstruktur

Rapporten ”Ekologiskt känsliga områden i Österåkers kommun” (sept 2017) utgör en komplettering och fördjupning av Österåker kommuns översiktsplan, i syfte att urskilja och beskriva ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) enligt miljöbalkens definitioner. Utredningen pekar ut att Långsjön vid Stava är ett ESKO. Miljöbalkens 3 kap 3 § anger att mark och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Inom ramen för ansökan bör påverkan på Långsjön utredas och vid behov skyddsåtgärder tas fram för att minimera påverkan.

Området öster om Ullnasjön och söder om Stava är en del av de gröna kilarna i den regionala grönstrukturen runt Stockholm som är skyddsvärda för både friluftsliv och naturvärden. I det aktuella området finns det en svag länk kopplat till väg 276 som innebär att det är extra angeläget att skydda dessa värden. Ljudliga och skrymmande verksamheter kan påverka värdena i den gröna kilen. Inom ramen för ansökan bör påverkan på den regionala grönstrukturen utredas och skyddsåtgärder tas fram för att minimera negativ påverkan.

En spridningsanalys utförd i Österåkers kommun (Ekologigruppen AB, 2020) visar att det aktuella området berörs av spridningskorridorer för Talltita (relaterad till äldre barrskog) och Reliktbock (relaterad till äldre solbelyst tall). Detta är fokusarter som kan kopplas till en viss naturtyp och kan användas som en indikator på att det finns

tillräckliga kvaliteter i landskapet för att arter med krav på sådana livsmiljöer ska kunna ha ett livskraftigt bestånd. Den planerade verksamheten riskerar att påverka utpekade biotoper/livsmiljöer. Inom ramen för ansökan bör påverkan på de utpekade biotoper/livsmiljöer utredas och skyddsåtgärder tas fram för att dessa ska kunna skyddas eller bevaras.

Energihushållning och förbrukning av resurser

För att minska förbrukningen av ändliga resurser, minska utsläppen av växthusgaser bör maskiner och utrustning för krossning och sortering drivas av el som producerats med förnyelsebar energi.

Trafik och gällande planer in närområdet

Den planerade utökningen av verksamheten innebär en ökad mängd transporter. Transporterna kommer att ske via trafikplats Rosenkälla

Söder om verksamhetsområdet, i Österåkers kommun, finns en detaljplan Rosenkälla Öst etapp 1, antagen den 1 september 2014. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utveckling av ett nytt handels- och verksamhetsområde med centrum, handel, kontor och upplevelser.

En utredning behöver tas fram som redovisar nuvarande trafiksituation vid Rosenkälla trafikplats, konsekvenser av den utökade verksamheten på trafiken för boende i Österåker samt det planerade handels- och verksamhetsområdet samt förslag på åtgärder för att säkerställa att trafiksituationen inte försämras vid Rosenkälla trafikplats.

Tidigare beredning

1. Ärende (MHN 2000.740-4579) avseende remiss om ansökan om tillstånd till bergtäkt och krossverksamhet på Össeby-Väsby 3:1. Tillstånd till bergtäkt lämnades av Miljödomstolen den 24 september 2004, mål nr M 475-02
2. Ärende (MHN 2006.1549-427) avseende dom för kännedom gällande fastställande av villkor för tillstånd till bergtäkt och krossverksamhet på Össeby-Väsby 3:1
3. Ärende (MHN 2010.2708-427) avseende tillståndsansökan bergtäkt och krossverksamhet på Össeby-Väsby 3:1. Synpunkter inom utökat samråd inför ansökan om bergtäkt. Remissyttrande över ansökan om bergtäkt mm (MHN § 9, 2013-01-22). Tillstånd meddelades av Mark- och miljödomstolen 2014-01-23, mål nr M 3813-12. Tillståndet tidsbegränsades till 20 år.

Bilagor

1. Samrådsunderlag Gillinge bergtäkt, daterat 2024-02-08

Maria Lindström
Miljö- och hälsoskyddschef

Karin Palmqvist Larsson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Denna handling har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrift

---

Expedieras:

Cecilia Möne, Sweco, Box 1733, 751 47 Uppsala, via e-post cecilia.mone@sweco.se

Digitala Signaturer